

erhvervede Rettigheder, at proclamere sig som Den, der følger en saadan Grundsætning. Jeg mener, at man skal vise den i Oserningen, og ligeledes i denne Henseende turde der være en Forskjel mellem den ærede Forslagsstiller og mig (Hør! Hør!). Der blev igaar af en anden ariet Rigsdagsmand citeret nogle Ord af en for sin vilde Communisme berygtet fransk Forfatter. Jeg vil ikke gjentage disse Ord; det var maaffee bedre, at de ikke vare komne frem her i Salen. Men jeg finder mig dog beføiet til at udtale, at hvad den ærede Rigsdagsmand for Holbeks Amts 2den Valgkreds angaaer, saa have hans Foredrag i denne Sag indeholdt Uttringer, som vistnok bære Præget af Communisme, og det af Communisme i den flette Betydning (Hysfen). Jeg føler dette Sidste til, fordi den ærede Rigsdagsmand paa sin sædvanlige Bids ogsaa har drevet et Spil med dette Udtryk. Han har nemlig, naar der her i Salen har været Tale — neppe fra min Side, thi jeg tvivler paa, at jeg har udtalt det tidligere end idag —, men, naar der fra andre Sider har været Tale om visse communistiske Tendenser, saa har han ved flere Leiligheder villet gjøre gjældende, at der var en god og en flet Communisme, og den gode Communisme vilde han vedkjende sig, men han udtalte sig da rigtignok saaledes om den, at den blev til Intet, eller til Noget, som ethvert fornuftigt Menneffe maatte vedkjende sig. Det er imidlertid ikke dette, man efter Sprogbrugen kalder Communisme. Communismen er et i sit Væsen forkasteligt System, hvis karakteristiske Præg netop er Mangel paa Agtelse for Eiendomsretten. Jeg tillader mig ikke at sige, at den ærede Rigsdagsmand er Communist i dette Ords „flette“ Betydning (Latter); jeg skildrer ham ikke i visse almindelige Træk, sigende, at det er en simpel Kjendsgjerning, at han svarer til en saadan Betegnelse, men jeg holder mig til hans Uttringer, og siger, at disse Uttringer bære Præget af Communisme i en „flet“ Betydning (Grundtvig og Lehmann: Hvilke Uttringer?). Iøvrigt behøver jeg, efter hvad jeg har sagt, ikke at tilføie, at jeg meget bestemt maa fraraade det ærede Thing at henvisse

denne Sag til anden Behandling; og jeg skal endnu kun bemærke, at jeg fuldkommen deler den Anskuelse, som er bleven udtalt fra flere Sider her i Salen, at det, Alt overveiet og efter grundig Indsigt i disse Forhold, turde være et stort Spørgsmaal, om Bondestanden overhovedet vilde være tjent med en saadan Foranstaltning, som den foreslaaede; dette er udtalt af flere ærede Medlemmer, om hvem Rigsdagsmanden for Holbeks Amts 2den Valgkreds (Tscherning) vel ikke saa lige vil stille hen som en simpel Kjendsgjerning, at de ikke skulde forstaae sig nok saa godt paa Landbosforholdene som han selv.

Madvig: Efter hvad der er udtalt igaar og idag af den ærede Rigsdagsmand, som nu satte sig, med hvem jeg vistnok ikke er enig i alle Dele af hans Betragtning af disse Forhold, men hvis Bemærkninger og Foredrag jeg troer, at man ikke kan gjendrive ved Afbrydelser og Forsøg paa haanlig Latter, og, efter hvad der er sagt af den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 5te Valgkreds, vilde jeg, uagtet jeg igaar havde besluttet at tage Ordet i denne Sag, dog ikke have taget det, naar der ikke var en ganske speciel personlig Anledning for mig til at give nogle factiske Oplysninger. Man er flere Gange til Begrundelse af dette Lovforslag vendt tilbage til en Hentydning til Ting, som skulde være forekomne ved Gudsbestyrelsen under Cultusministeriet. Jeg vil haabe for deres Skyld, som paastaar, at deres Forslag i denne Retning ere grundede paa en Overbeviisning, rodfæstet i mange Erfaringer, at de øvrige Erfaringer ere bedre prøvede og bedre overveiede, førend de paaberaabes her i Salen (Hør!). Der er idag henkastet en Uttring om, at Bestyrelsen af Sorø Akademis Fæstegods har gjort et Forsøg paa at tiltvinge sig en Fordeel ved at indføre en særegen Clausul i Fæstecontracterne, hvorved disse kom til at lyde paa Fæsteren og hans nu havende (ved Contractens Oprettelse levende) Hustru. — Jeg vilde have ønsket, at man tillige havde huffet paa at eftervise, om Forsøget var blevet ført videre, om der virkelig var gjort et Forsøg paa at faae en eneste Skilling mere af et Menneffe end man havde Ret til; thi ellers